

BARNAG – 2 TORONY

TARTALOMJEGYZÉK

Absztrakt	3
Barnag	4
2 torony	5
Beavatkozás	7
Összegzés	10
Referencia irodalom, források	11

ABSZTRAKT

Az egyházak számára a 21. század egyik legmeghatározóbb problémája a templomok kiürülése. Az idősebb generáció folyamatos kihalása, egyre rosszabb jövő képét vetíti. Ez a probléma pedig még erőteljesebben látszik egy olyan településen, ahol a lakosok száma éppen csak eléri a 100 főt. Az egyházi élet „kínálatát” tekintve ez az apró település sem szenvedne hiányt, hiszen mind a katolikus, mind a református közösség saját templommal pappal – illetve lelkésszel bír. A helyiek elmondása alapján azonban egyre kevesebben járnak templomba az újonnan ideköltözők és a fiatalok számára pedig nem vonzó

tevékenység a hitélet gyakorlása.

Barnag község önkormányzata éppen ezért elszántan próbál tenni annak érdekében, hogy a vallási intézmények ne vesszenek el, ne menjenek tönkre a kihasználatlanságban. Dolgozatomban én is ezzel a problémával kívánok foglalkozni: Hogyan tegyük látogatás és használat célpontjává a két templomot, hogyan tegyük ennek eszközévé a két tornyot?

Mivel a település lakóinak száma igen kevés, így fontos, hogy minél több kiránduló látogassa a helyet, akik esetleg akár bele is szeretnek ebbe a kis, Balaton-felvidéki faluba és itt képzelik el életüket. Mindenképpen kijelenthető, hogy a turizmus fellendítésével segíteni lehetne a falu mindennapi megélhetését is és ehhez akár a templomokban kialakíthatunk olyan közösségi terek, amik mind a helyiek, mind a turisták számára nyitva állnak. Többek között Közép Európa egyik legismertebb zarándok útvonala, a Mária út is keresztül megy a falun, ami ehhez jó alapot adhat. A templomba érkező zarándokok felkelthetik a falusiak érdeklődését is, akik így csatlakozhatnak hozzájuk akár a zarándoklatban, akár a templom látogatásában. Ez elindíthat egyfajta folyamatot, ami során a templomok újra használatba kerülnek, még akkor is, ha nem feltétlen eredeti funkciójukban. Mindkét templom alkalmas ilyen terek kialakítására, a liturgikus terekben tett beavatkozás nélkül, hiszen jelentős és kihasználatlan potenciál rejlik különösen a templom tetőterében. Ezzel a templomok kettős funkciót is ellát(hat)nak, ami a helyiek és az én reményeim szerint is egyre több ember látogatását is eredményezi és nem hagyja elveszni ezt a gyönyörű, ám kevésbé ismert települést és annak hitéletét.

BARNAG

Magyarországon, a Balaton felvidéken, Balatonfüredtől mindösszesen 14, Veszprémtől pedig 18 km-re található Barnag. Egy kistelepülés, ami különös történelemmel rendelkezik. A középkorban magyar királynék szakácsai lakták, majd a török hódoltság ideje alatt teljesen elnéptelenedett. A 18. században újra élet költözött a faluba, ám ennek különlegessége, hogy a mai falu területén két település jött létre: Magyarbarnag és Németbarnag. Ennek különlegessége, mint ahogy a nevük is elárulja, az egyik faluban magyarul, a másikban németül beszéltek, az egyikben római katolikus vallást, míg a másikban reformátust gyakoroltak. Így történt, hogy 2 templom is felépült a mai Barnag területén.

Ma már Barnag egy település, ahol közel 150 ember éli mindennapjait. A lakók többsége viszont idős ember, így a mindennapi életet a megszokottság és egy kissé a lelassultság jellemzi. A falu, bár olyan közel van a turistáktól hemzsegő városokhoz, mégsem szerepel az utazók célpontjai között. A fiatalabbak nem látogatják a falut, így nem is nagyon tudnak annak létezéséről, emiatt nagyon elenyésző azok száma, akik ezt a települést választják lakhelyül. Emellett a 18. században oly virágzó vallási élet is teljesen leépült, a templomok konganak az ürességtől, lassan tönkrementek, csupán tömegük emlékeztet arra, hogy itt egykoron két vallást is aktívan gyakoroltak. A helyi egyházi közösség pusztán néhány emberből áll, akik szinte mind idősek, így a falu plébánosa és lelkésze (mint az ilyen esetben szokásos) több faluban teljesít egyszerre szolgálatot így sem erő, sem idő nem marad a barnagi közösség építésére.

A helyi önkormányzat, élén a polgármesterrel, felismerte ezt a problémát, így aktívan megoldást próbálnak keresni, elsősorban a templomok megmentésére, másodsorban a turizmus felvirágoztatására és a minél több új lakó idevonzására. A helyi lakosok megkérdezése alapján, ők is szívesen vennék, ha egy kis élet és újdonság költözne a faluba, ám ugyanakkor (érthetően) némi fenntartással viseltetnek a templomokban tervezett beavatkozások felé.

A 2 TORONY

Az adatok és lehetőségek ismeretében, a tervezés folyamán két elsődleges céloom volt: mindkét templom bevonása, valamint a lehető legkisebb, de ugyanakkor a turizmust elősegítő beavatkozás tervezése.

A templom, mint vallási központ működik egy falu életében, emellett pedig egy jelként is funkcionál, hiszen bármerre utazunk, tudjuk: ha meglátunk egy templomtornyot, ott nagy valószínűséggel található egy település is. Barnag ilyen szempontból roppant szerencsés, hiszen két torony is jelzi a távolból érkezőnek, hogy itt valamilyen formában élet van.

Egy kisebb vizsgálat és a falu feltérképezése után, roppant érdekes megfigyelést tettem. Igaz, hogy Barnag két toronnyal is rendelkezik, de e tornyok nagyon kevés esetben láthatóak egyszerre, ehhez az esethez nagyon jól kell helyezkedni. Ezt vizsgálva született meg az az elképzelés, hogy mindenholnan, minden esetben, mindenki számára láthatónak kell lenni a két toronynak.

A falu alapvetően három irányból közelíthető meg, ám ezek közül csak egy olyan út van, ahol egy adott pozícióban egyszerre látjuk a két templomot. Amint közelebb megyünk vagy éppen távolodunk, mindig csak az egyik vagy a másik templomot látjuk.

A falu házakkal beépített központjától kicsit eltávolodva, szintén találunk vallási helyeket, amik arról árulkodnak, hogy itt jelentős vallási élet volt valaha. Nagyvázsony irányából rögtön a falu szélén helyezkedik el a református temető, Tótvázsony felé találjuk a Kálvária-dűlő temetőt, ami a katolikus templomhoz tartozik, a Zádorvári úton pedig a falutól távolodva az út szélén találunk egy fészületet. E három pont összekötése körbezárja a falut, és meghatároz egy útvonalat.

Balra a református templom Nagyvázsony felől. Jobbra a katolikus templom Zádorvár felől jobbra fordulva.

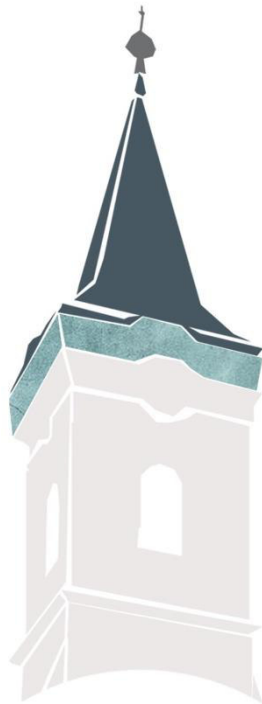
A falu központja körüli 3 vallási helyszín kijelölése és összekötése egymással és a templomokkal.

BEAVATKOZÁS

Jelenleg, ezekből a pontokból nem mindig látható teljesen jól a két torony. Annak érdekében, hogy a tornyok látványa jobban érvényesüljön, a tervezés során egy-egy apró beavatkozást eszközöltem a két torony sisakján.

A két templom közül elhelyezkedése és mérete okán egyértelműen a katolikus bír dominánsabb szereppel. Egyrészt magasabb, mint a református, ezáltal a legtöbbször csak ez látható a távolból, másrészt a falu több részéről is ez látható jobb pozícióban, mivel magasabban is helyezkedik el.

Ennek érdekében, a református templom toronysisakját kissé megemeltem, hogy kedvezőbb pozícióba kerüljön. Mivel a torony sisakja egyben mozgatható, így a beavatkozás mindösszesen annyi, hogy a templom sisakját leemelik, a tornyát kicsit feljebb falazzák, ami kap egy fényes fémlemez borítást, ami a kortárs beavatkozást jelzi, majd ezt követően visszahelyezik a sisakot.

Ahhoz, hogy mindig mindenhol lássuk mindkét templomot (még akkor is, ha az elfoglalt pozícióból valójában csak az egyiket láthatnánk), szükség volt még egy beavatkozásra.

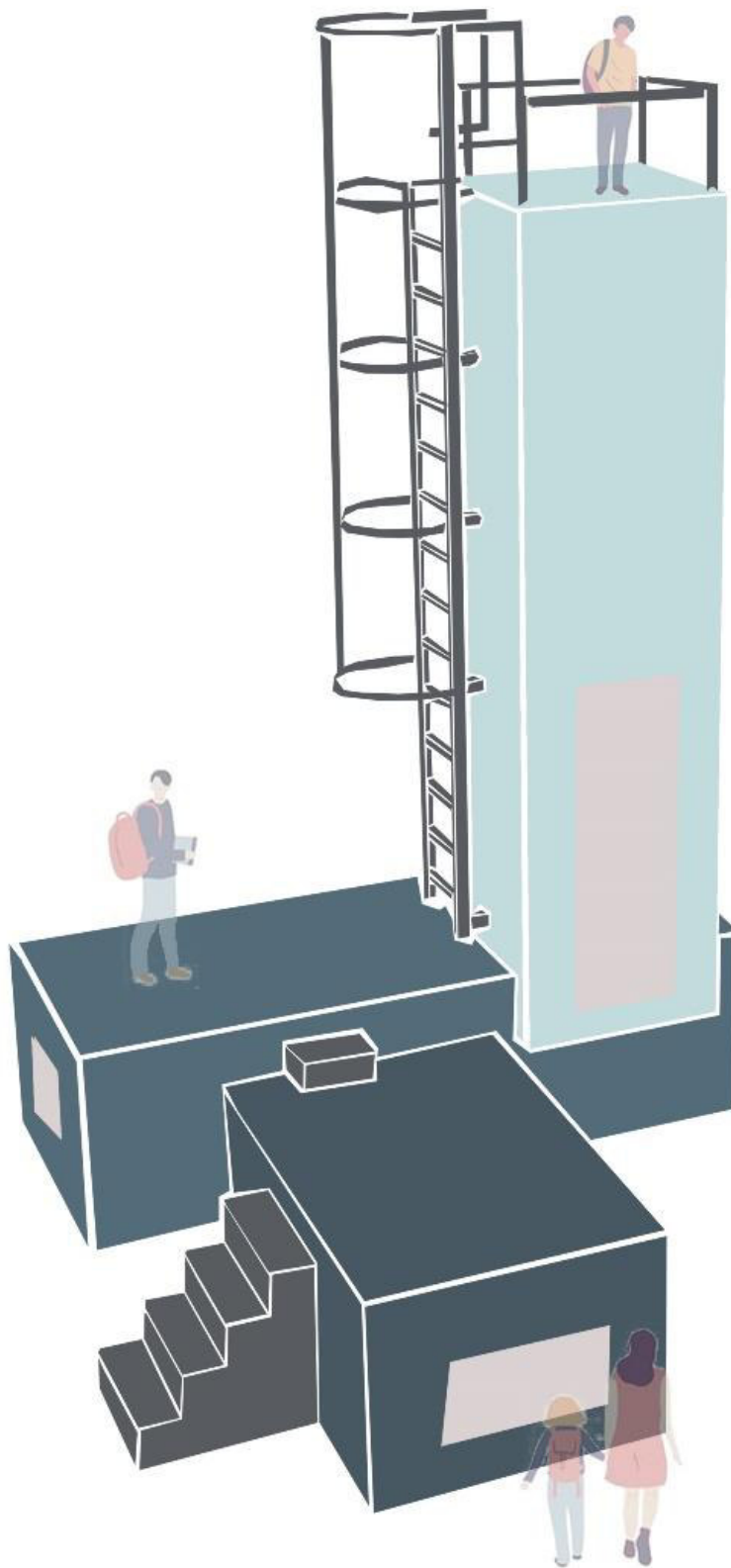
A katolikus templom sisakjának dél-nyugati és dél-keleti oldala egyaránt kap egy tükrös felületű borítást. Ennek célja, hogy a református templom, ha esetleg látvány szempontjából takart helyzetbe is kerül, a katolikus templom sisakjában tükröződő képe viszontlátható legyen.

Ahhoz, hogy az általam kijelölt 3 pozícióból tökéletes rálátás legyen a falura és annak templomaira, ezeken a helyeken kilátó pontokat létesítek.

A kilátótornyok alapvetően három anyagból és hat elemből állnak. A három betonból készült tömb első két szintjére, nagyobb kövekből készült lépcső vezet, majd a magasabb tényleges kilátó elemre acél létrán vezet az út, a kilátó elem tetején pedig filigrán acélkorlát véd a balesetektől. A kilátó megjelenése monolitikus, nyers, mindenképpen megpróbál szakítani a hagyományos kilátók képével. Sokkal inkább tereptárgy, természeti formáció, mint toronyszerű építmény.

A kilátók monolit tömbjeinek oldalán a kilátók helyéhez (a temető, a kálvária és Zádor vár) kapcsolódó információs felületek találhatóak, ahol a látogatók a pontok körbejárása alatt teljes képet kapnak a falu történetéről, múltjáról és nevezetességeiről is. A teljes kép csak a három kilátó felkeresésével rajzolódik ki, azonban mindegyik egy önálló, önmagában is teljes történetet képes elmesélni.

ÖSSZEGZÉS

Ezzel a beavatkozással tehát létrejött egy útvonal, ami a falu körbejárására késztet és egy hálózat, ami átszövi a települést és összeköti a templomokat a kilátókkal. Ezek az útvonalak remek úticélként szolgálnak mind a zárandokoknak, akik vallási célból érkeznek, mind a túrázóknak, akik a természet szépségeit keresik, mind a pusztán kirándulni vágyó fiataloknak és időseknek egyaránt, akik a látnivalókat keresik.

A jelenlegi beavatkozás (ami talán inkább csak egyfajta installáció) és fejlesztés egy remek kezdőlépés arra, hogy a falu elérje célját, azaz fellendüljön a turizmus, és minél többen idelátogassanak. Amint ez teljesül, és egyre többen idelátogatnak, a faluban is folyamatosan létrejöhetnek különböző vendéglátóegységek és a turizmusra specializálódott üzletek is, ami sok barnagi életét és a falu fejlődését is nagy mértékben elősegítheti.

Ugyanakkor teljesül az a kritérium, amit a tervezés elején saját magamnak is szabtam, hogy figyelembe kell venni a helyieket és első lépésként olyan módosításokat, beavatkozásokat kell tervezni, ami nem borítja fel mindennapi életüket és nem zavarja meg szokásaikat, érintetlenül hagyja a szent tereiket.

REFERENCIA IRODALOM

ASSMANN, J.: *A Kulturális emlékezet: írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban*. Budapest: Atlantisz Kiadó, 1999.

DIAS DA FONSECA, J. M. – SAMPAIO, N.: *Power and Architecture*. Zürich: Lars Müller Publishers, 2017.

HERTZBERGER, H. – HERINGER, A. – VASSAL, J. Ph.: *The future of Architecture*. Rotterdam: naio10 publishers, 2013.

OTERO-PAILOS, J. – LANGDALEN, E. – ARRHENIUS, Th.: *Experimental preservation*. Zürich: Lars Müller Publishers, 2016.

Köszönöm a segítséget Barnag polgármesterének, a falu történetének leírásához az információkat pedig Barnag község honlapja biztosította!

2020.10.31.

Barnag két toronnyal is rendelkezik, de e toronyok nagyon kevés esetben láthatóak egyszerre, ehhez az esethez nagyon jól kell helyezkedni. Ezt vizsgálva született meg az az elképzelés, hogy mindenhol, minden esetben, mindenki számára láthatónak kell lenni a két toronynak.

A falu alapvetően három irányból közelíthető meg, ám ezek közül csak egy olyan út van, ahol egy adott pozícióban egyszerre látjuk a két templomot. Amint közelebb megyünk vagy éppen távolodunk, mindig csak az egyik vagy a másik templomot látjuk.

REFORMÁTUS TEMPLOM
REFORMÁTUS TEMETŐ FELŐL
Az a pontot kivéve, ahonnan mindkét templom látszik, szinte végig csak ezt látjuk, amíg el nem haladunk mellette.

KATOLIKUS TEMPLOM
ZÁDORVÁRI ÚT FELŐL
Zádorvárról megérkezve a falu központjába, amennyiben jobbra indulunk, a katolikus templomot láthatjuk csak.

REFORMÁTUS TEMPLOM
ZÁDORVÁRI ÚT FELŐL
Számtalan Zádorvárról érkezés esetén, ha balra indulunk, úgy csak a református templomot látjuk, hátsó homlokzata felől.

KATOLIKUS TEMPLOM
KÁLVÁRIA FELŐL
A falu tótvázsonyi bejáratánál, hosszú ideig, csak a katolikus templom tornya tűnik fel az erdőzök előtt.

BARNAG 2 TORONY

szerző: Fercsik Fruzsina
konzulens: Sági Gergely

KATOLIKUS TEMPLOM

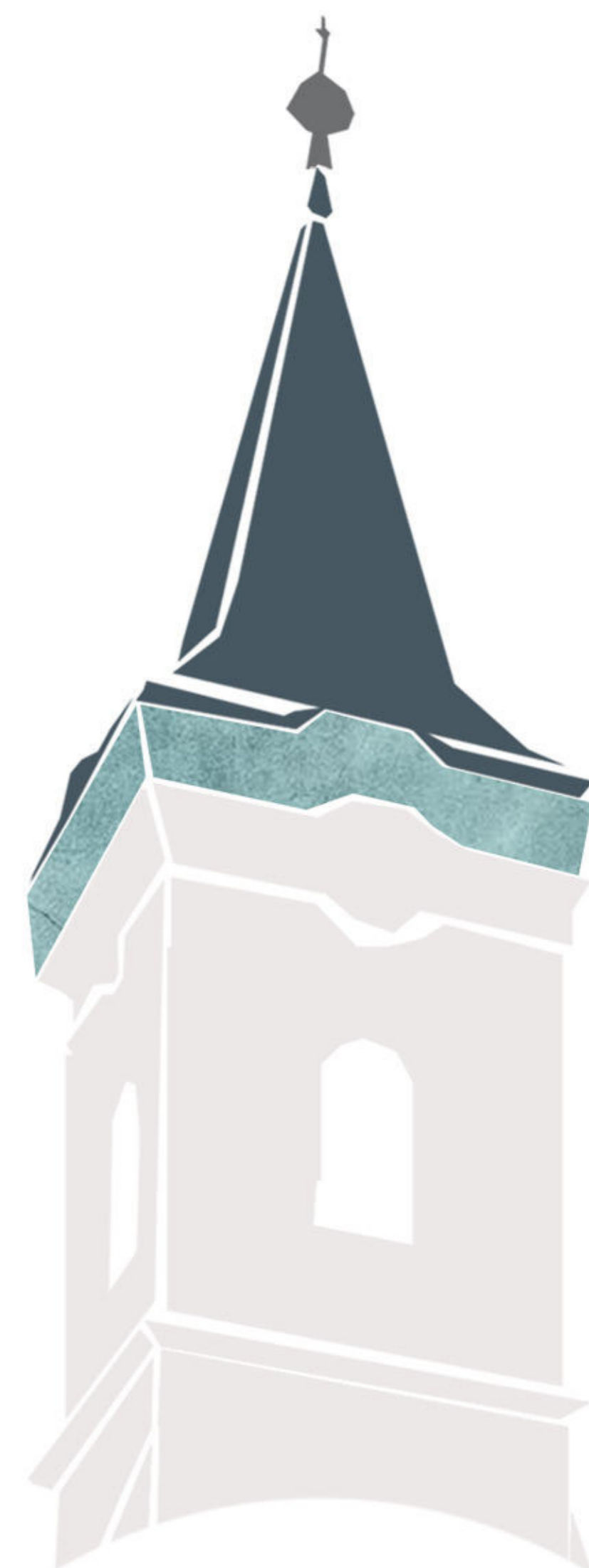
A két templom közül elhelyezkedése és mérete okán egyértelműen a katolikus bír dominánsabb szereppel. Egyrészt magasabb, mint a református, ezáltal a legtöbbször csak ez látható a távolból, másrészt a falu több részéről is ez látható jobb pozícióban, mivel magasabban is helyezkedik el.

A katolikus templom sisakjának dél-nyugati és dél-keleti oldala egyaránt kap egy tükrös felületű borítást. Ennek célja, hogy a református templom, ha esetleg látvány szempontjából takart helyzetbe is kerül, a katolikus templom sisakjában tükröződő képe viszontlátható legyen.

REFORMÁTUS TEMPLOM

A református templom toronysisakját kissé megemeltem, hogy kedvezőbb pozícióba kerüljön. Mivel a torony sisakja egyben mozgatható, így a beavatkozás mindösszesen annyi, hogy a templom sisakját leemelik, a tornyát kicsit feljebb falazzák, ami kap egy fényes fémlemez borítást, ami a kortárs beavatkozást jelzi, majd ezt követően visszahelyezik a sisakot.

LOCUS

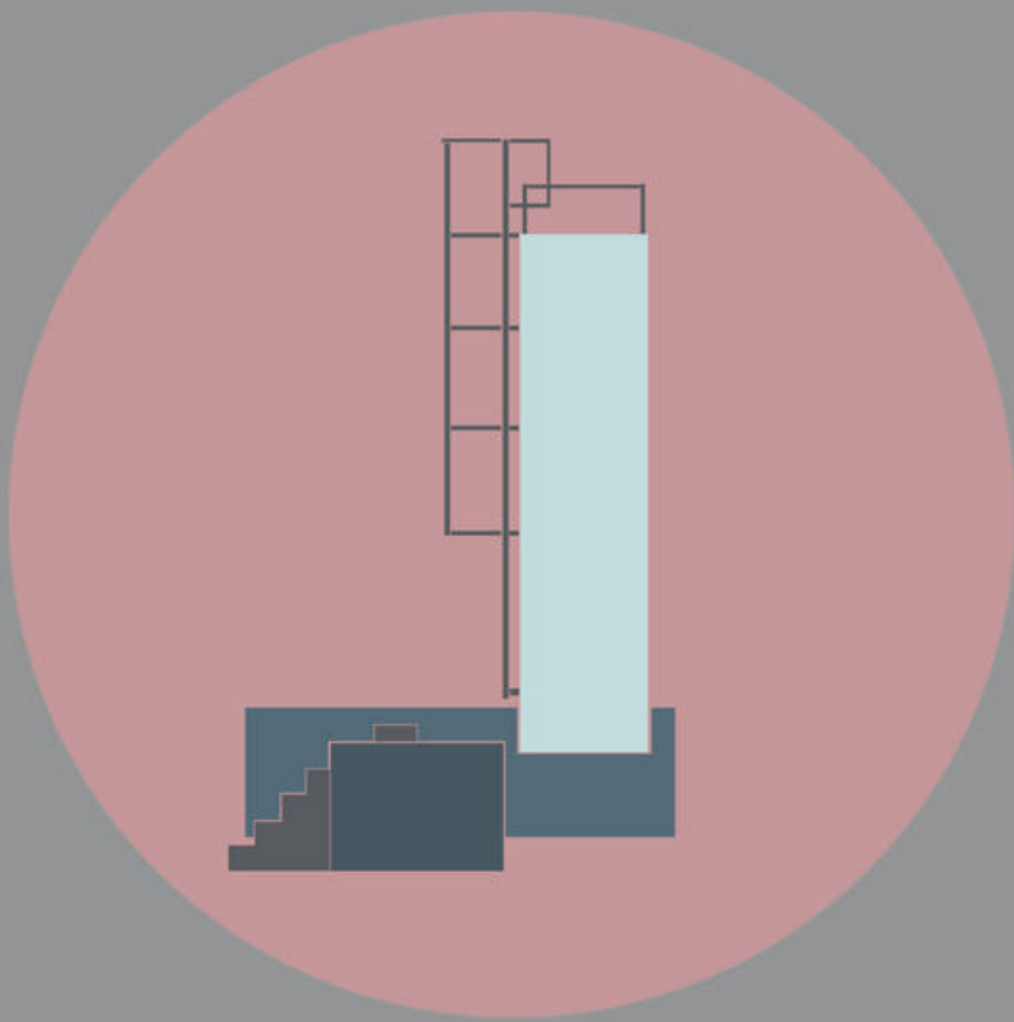
IPARTANSZÉK

- BALATON-FELVIDÉK
- TÖRTÉNELEM
- 2 VALLÁS
- 2 TEMPLOM

- 150 FŐ
- SOK IDŐS
- KEVÉS FIATAL
- NINCS TURIZMUS
- VALLÁS ELTŰNÉSE

- 3 ANYAG
- BETON, KŐ, ACÉL
- 6 ELEM
- TÚRAÚTVONAL
- RÁLÁTÁS A TORNYOKRA

A falu házakkal beépített központjától kicsit eltávolodva, szintén találunk vallási helyeket, amik arról árulkodnak, hogy itt jelentős vallási élet volt valaha. Nagyvázsony irányából rögtön a falu szélén helyezkedik el a református temető, Tótvázsony felé találjuk a Kálvária-dűlő temetőt, ami a katolikus templomhoz tartozik, a Zádorvári úton pedig a falutól távolodva az út szélén találunk egy feszületet. E három pont összekötése körbezárja a falut, és meghatároz egy útvonalat.

BARNAG 2 TORONY

szerző: Fercsik Fruzsina
konzulens: Sági Gergely

